
JOGI TÁJÉKOZTATÓ FÜZETEK

231

A Csődtörvény néhány lényeges kérdése,
reflexiók a Csődtörvény legújabb módosítására

Előadó:
Dr. Boóc Ádám, PhD., ügyvéd,
egyetemi adjunktus

§

JOGI SZEKCIÓ

Budapest, 2011. november 29.

Hölgyeim és Uraim!

Évekkel ezelőtt senki sem sejthette, hogy a csődtörvény ennyire alapvető fontosságú lesz, ennyire átszövi majd a gazdasági életet. Ennek következtében viszont meg kellett tanulni együtt élni ezzel a joganyaggal, ami nem kis feladat, mert rendelkezései sok esetben nehezen értelmezhetőek, nehezen alkalmazhatóak. Éppen ezért indokolt időnként foglalkozni ezzel a joganyaggal, elmélyedni annak gyakorlati alkalmazásában.

Akár mottóként is idézhetjük az egyik amerikai úrhajós gondolatait, miszerint a kapitalizmus csőd nélkül olyan, mint a kereszténység pokol nélkül.

A gazdasági működés ellehetetlenülése sajnos egy nagyon aktuális jelenség Magyarországon. A csődeljárások száma meglehetősen csekély, az okok áttekintése egy külön előadás témája is lehetne, azt mindenesetre kijelenthetjük, hogy a nem megfelelő szabályozás is szerepet játszhat ebben.

Hitelezői igénybejelentés a csődeljárás során

A csődtörvény legutóbbi módosítása különösebben nem érintette ezt a jogterületet, ennek ellenére aktuális a kérdéssel foglalkozni.

A csődeljárás során a hitelezőnek a követelését, hitelezői igényét 40 napos határidőn belül be kell jelentenie a vagyonfelügyelőnek.

A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. XLIX. törvény 12.§ (5) bekezdése akként rendelkezik, hogy a vagyonfelügyelőnek meghatározott módon minősítenie kell az előterjesztett hitelezői igényt. Mivel csődeljárás során maga az adós kéri a csődeljárás megindítását, korántsem biztos, hogy a hitelezők számítanak erre az eljárásra. Felszámolási eljárás során – különösen, ha az eljárás a hitelező, vagy hitelezők kérelmére indul – természetesen más a hitelezők helyzete ebben a tekintetben.

Csődeljárásban a vagyonfelügyelőnek 5 munkanapos határidő áll a rendelkezésére, hogy a hitelezői igény nyilvántartásba vételéről és annak minősítéséről döntsön.

Elképzelhető viszont az a helyzet, hogy a vagyonfelügyelő nem megfelelő módon vagy formában veszi nyilvántartásba a hitelezői igénybejelentést. Ha a vagyonfelügyelő a követelést nem a hitelező által bejelentett összegben veszi nyilvántartásba, akkor a hitelező bírósághoz fordulhat, amely a kifogást legfeljebb 8 munkanapon belül határozattal bírálja el. Ha a hitelező azért fordul bírósághoz, mert az igénybejelentését nem megfelelő módon vette nyilvántartásba a vagyonfelügyelő, akkor a perindítás tényét igazolnia kell a vagyonfelügyelő előtt. Ebben az esetben a hitelező perindítási kényszerbe kerül, ami meglehetősen furcsa helyzet egy csődeljárás során. A perindítás a hitelező számára költségvonzattal is jár, ami különösen annak fényében méltánytalan, hogy elképzelhető, hogy a követelés behajtása, végrehajtása nem lesz lehetséges.

A mai magyar joggyakorlat két alapvető irányvonalat mutat a jogérvényesítést tekintve. A szigorúbb felfogás arra az álláspontra helyezkedik, hogy csupán az anyagi jogi igény elbírálására kerülhet sor ebben az esetben, ezért ha valaki a csődeljárásban nem nyújtotta be a hitelezői igényét, vagy nem kifogásolta a nem megfelelő nyilvántartásba vételt, akkor elenyésszik az anyagi jogi igénye.

A méltányosabb és a csődeljárás dogmatikájához talán jobban illeszkedő felfogás szerint viszont ez a mulasztás nem jár anyagi jogi jogvesztéssel, csupán azzal, hogy a hitelező igényét a csődeljárásban nem, vagy csak korlátozottan tudja érvényesíteni. Ha ezt a véleményt tesszük magunkévá, akkor hitelező nem veszít sokat – bár a csődegyezség hatálya ez esetben nem terjed ki rá -, hiszen a csődeljárás célja egyfajta reorganizáció, ennek következtében elvileg a gazdálkodó szervezet működése helyreáll, így a későbbi igényérvényesítésre jó esély mutatkozik.

A szigorúbb felfogás szerint viszont egy anyagi jogviszonyt nem befolyásoló csődeljárásban anyagi jogi jogvesztés következhet be. Mivel a szigorúbb felfogásnak is vannak hívei a bírói karban, rendkívüli figyelmet kell fordítani arra, hogy a hitelező az igényét megfelelő határidőn belül és módon jelentse be a vagyonfelügyelőnek.

állami felszámoló milyen tevékenységeket nem láthat el. Főszabályként gazdasági tevékenységet nem végezhet, ehhez a főszabályhoz azonban számtalan kivétel kapcsolódik. Az állami felszámolót nem kell felvenni a felszámolóok jegyzékébe, ez ellentmond a felszámolóokra vonatkozó általános szabályoknak. Ennek ellenére az állami felszámoló tevékenysége várhatóan számon kérhető lesz.

Az államigazgatási joggyakorlók az állami felszámolót, eljárása során utasíthatják. Természetesen ugyanúgy nyitva áll a kifogás benyújtásának és egyéb igény érvényesítésének a lehetősége is.

Ettől függetlenül nem biztos, hogy célszerű ezen gazdálkodó szervezetek felszámolásának kiemelése és az, hogy annak lefolytatását csupán egy monopolhelyzetben lévő személyi kör számára teszik lehetővé.

A követelések bejelentése is más módon történik a „rendes” felszámolási eljárás szabályaihoz képest, a jogvesztő határidő 120 nap, a megvizsgálás határideje 40 nap, ezek technikai jellegű szabályok.

A felszámolási jogban bevezetett rendkívüli moratóriummal kapcsolatos szabályok annyira frissek, hogy ezzel kapcsolatos joggyakorlatról még nem beszélhetünk. A nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetnél, ha az adós kéri a felszámolást, akkor megilleti őt a rendkívüli moratórium lehetősége. Ez a jogintézmény a csődeljárásból került át a felszámolási szabályok közé, célja az adós működőképességének időleges biztosítása.

Izgalmas kérdés, hogy mi történjen egy olyan folyamatban lévő eljárásban, ahol az adóst az eljárás közben minősítik át nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetté. Erre a kérdésre egyértelmű választ a jogszabályból nem kaphatunk. A gyakorlat valószínűleg arra az álláspontra helyezkedik majd, hogy a folyamatban lévő eljárásokat ez a változás nem érinti.

Az eddigiekből is látható, hogy ha a felszámolásra az adós kezdeményezése alapján kerül sor, akkor az eddigi felszámolási szabályok vegyülnek a csődeljárásból átvett szabályokkal.

Módosultak a határidők, adós által kért felszámolás esetében. A bíróság általi érdemi vizsgálatra 5 napos határidőt, ha pedig a hitelező kéri a

felszámolást, akkor a meghallgatás tartására 8 napos határidőt állapít meg a törvény, ezek a rendelkezések várhatóan pozitív hatással lesznek az eljárások tartamára.

A felszámoló vagyonezelésével kapcsolatosan is módosított szabályok vonatkoznak a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetekre. A vagyon értékesítését és kezelését a közérdek érvényesítésének figyelembe vételével kell kezelni. A felszámolónak tehát a működés folytatásához fűződő közérdeket is figyelembe kell majd vennie. Ezt a jogszabályi rendelkezést meglehetősen nehéz lesz majd a gyakorlatban értelmezni. A felszámolási bíróság is nehéz helyzetben lesz majd, ha ezt kell vizsgálnia egy alapvetően nem kontradiktórius eljárás keretében. Valószínűleg a kifogásolási eljárás, mint jogintézmény ennek a nehezen megítélhető kérdésnek a vizsgálatára nem is lesz alkalmas.

Lehetőség van a nem nyilvános értékesítés körében a zártkörű pályázatra, a közvetlen tárgyalásra. Legalább 3 független értékesítési szakértő szakvéleményét kell a felszámolónak a zártkörű értékesítés esetén beszereznie.

Az értékesíteni kívánt vagyონrész leírását és az értékesítés tényét közzé kell tenni a cégközlönyben és a felszámolás alatt álló gazdálkodó szervezet honlapján.

Ha nem nyilvánosan kerül értékesítésre a vagyontárgy, különféle egyéb feltételeknek is eleget kell tenni. Az elővásárlásra jogosult személy az ajánlatot csak teljes egészében fogadhatja el. Ez a szabály a vagyon feldarabolásának elkerülésére szolgál.

Természetesen el lehet gondolkozni azon, hogy szükség volt-e ezeknek a külön szabályoknak a megalkotására. Érdemes volt-e kivenni ezeket a gazdálkodó szervezeteket az általános rendelkezések alól és külön szabályokat megállapítani rájuk. Vajon mindenképpen normatív módon kell-e ezekre a gyakorlati kérdésekre válaszolni, vagy esetleg a joggyakorlat fejlesztése is megfelelő megoldást nyújthatott volna. Vajon sérülnek-e bizonyos jogbiztonsági garanciák ezzel a szabályozással, pl. azzal, hogy a kormány számára lehetővé tesszük, hogy rendeletben határozza meg a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű gazdálkodó szervezetek körét. Ez a lehetőség vajon ösztönzi, vagy éppen ellenkezőleg, visszaveti a külföldi befektetéseket?

Tekintettel arra, hogy a jogszabály módosítást júliusban fogadta el az Országgyűlés, ezekre a kérdésekre gyakorlati válasz még nem született.